

1.	Наставен предмет	РЕГУЛАЦИЈА НА ТЕРМИЧКИ СИСТЕМИ	
2.	Шифра	4M32TI02	
3.	Студиска програма	ТИ	
4.	Семестар (изборност)	летен (X)	
5.	Цели на предмет	<i>Изучување на принципи на регулација на термички системи, изработка на шеми на регулациони кругови, проучување на елементи за регулација</i>	
6.	Оспособен за (компетенции)	<i>Изработка на системи за регулација на термички системи</i>	
7.	Услов за запишување на предметот	1. Автоматско управување – потпис	
8.	Основна литература (до 3 наслови)	1. Steven T. Taylor, <i>Fundamentals of HVAC Control Systems</i> , ASHRAE, 1998, Atlanta, USA. 2. Група автори, <i>Regelungstechnik in der Versorgungstechnik</i> , C. F. Müller Verlag Heidelberg, 1995, Deutschland.	
9.	Број на кредити:	5	
10.	Вкупен расположив фонд на време	5 ECTS x 30 саати = 150 саати	
11.	Распределба на расположивото време	30 + 19 + 9 + 68 + 4 + 20 = 150 саати	
	11.1.	ПТН - Теоретска настава (15 x 2 саати)	30 саати
	11.2.	АВ - Аудиторни вежби, решавање задачи, консултации, видео проекции, стручни часописи, интернет (5 x 2 + 9 x 1 саати)	19 саати
	11.3.	ГТВ - Графички и теренски вежби	9 саати
	11.4.	СУ - Самостојно учење, подготовка на материјал од 250 страници за тестови.	68 саати
	11.5.	ТПЗ - Проверка на знаење со 2 редовни теста (2 x 2 саати) Секој студент самостојно го решава тестот до 3 задачи и до 10 кратки прашања	4 саати
	11.6.	СЗ - Самостојно решавање на 4 задачи (4 x 5 саати).	20 саати
12.	Оценување	10 + 70 + 20 = 100 бода	
	12.1.	Посетеност на предавања до 10 бода	10 бода
	12.2.	2 теста (2 x 35 бода)	70 бода
	12.3.	4 самостојни задачи (4 x 5 бода)	20 бода
	Студентот треба да освои најмалку по 30 % од предвидените бодови на секој од тестовите	Оценки:	
		од 50 до 60 бода	6 (шест)
		од 61 до 70 бода	7 (седум)
		од 71 до 80 бода	8 (осум)
		од 81 до 90 бода	9 (девет)
		над 90 бода	10 (десет)
13.	Услов за потпис и формален испит	реализирани активности 11.3 и 11.6.	

недела	Предавања - теоретска настава		Аудиториски вежби		Графички вежби и теренски вежби	
	саати	тема	саати	тема	саати	тема
I.	2	Вовед во регулација на термички системи. Развој на регулацијата на термички системи. Поими, дефиниции и термини, регулациони кругови	2	Примери за регулација на термички системи.		
II.	2	Карактеристики на регулационите системи. Статичко и динамичко однесување	2	Пресметка на карактеристики на регулациони системи.		
III.	2	Поделба на регулационите уреди: према погонот, према начинот на делување.	1	Пресметка на карактеристики на регулациони системи.	1	Цртање на шеми на регулациони кругови
IV.	2	Континуирани и неkontинуирани регулатори. Регулатори со пропорционално делување (P)	1	Пресметка на карактеристика и карактеристични големини на P регулатори	1	Цртање на шеми за примена на P регулатори
V.	2	Регулатори со интегрално делување (I). Регулатори со пропорционално-интегрално делување (PI)	1	Пресметка на карактеристики на I и PI регулатори	1	Цртање на шеми за примена I и PI регулатори.
VI.	2	Диференцијални регулатори (D) Пропорционални-диференцијални (PD),Пропорционално-интегрално-диференцијално делување (PID).	1	Пресметка на карактеристики на D и PD регулатори	1	Цртање на шеми за примена на D и PD регулатори
VII.	2	Погони за регулационите органи. Електро-моторни, електро-хидраулични, електро-термички, електро-магнетни, пневматски.	1	Пресметка карактеристики на PID регулатори	1	Цртање на шеми за примена на PID регулатори
VIII.	2	Регулациони органи. Регулационен елемент, вид и начин на делување. Регулациони вентили, изведба и примена.	2	Прв тест на материјалот од I до VII недела		
IX.	2	Карактеристични големини на регулационите вентили	1	Пресметка на карактеристични големини на регулациони вентили	1	Изработка на дијаграми за карактеристични големини на регулациони вентили.
X.	2	Начин на делување: линеарно, еднакво процентно.	2	Пресметка на карактеристики на вентили со линеарно и еднакво процентно делување.		
XI.	2	Работна карактеристика, авторитет на вентилот. Хидраулични основни шеми.	1	Пресметка и избор на регулациони вентили.	1	Посета на Топлификација - Скопје
XII.	2	Регулациони клапни и регулациони жалузини. Струјно-технички карактеристични големини	2	Пресметка на карактеристики на клапни и регулациони жалузини.		
XIII.	2	Карактеристични линии, погонски карактеристични линии на регулационите клапни и жалузини.	1	Пресметка и избор на клапни и регулациони жалузини.	1	Посета на Градски трговски центар - Скопје
XIV.	2	Примери за регулација на термички системи	2	Решавање на примери за регулација на системи за греење и климатизација.		
XV.	2	DDC регулација, мрежа за регулација на објектите. Управување со објектите	1	Решавање на примери за регулација на термички системи.	1	Посета на Алкалоид - Скопје
XVI.			2	Втор тест на материјалот од VII до XV недела		
XVII.						
XVIII.						
XIX.						
XX.						
	30		23		9	

Задача 1	Пример за изработка на шема и пресметка на карактеристики на регулационен круг	печатена форма
Задача 2	Пример за изработка на шема, пресметка и избор на регулационен вентил	печатена форма
Задача 3	Пример за изработка на шема, пресметка и избор на регулациона жалузина	печатена форма
Задача 4	Пример за регулација на термички систем	печатена форма